

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 31 / Mart-Nisan 2012

Yönetimden

Zaman yine bir Nisan ayına doğru akıp gidiyor. Köy Enstitülerinin kuruluşunun 72 yılını kutlamaya hazırlanıyoruz. Birçok yerde 72. Yıl için etkinlikler yapılacak. Bir kısmına biz de katılacağız ve konuşmalar yapacağız.

Köy Enstitüleri bize özgü ama aynı zamanda evrensel yanları olan kurumlardı. Bu kurumlar yıkılırken, çok çirkin iftira kampanyaları yapıldı. Bu yalan rüzgârlarıyla enstitüleri ve orada uygulanan eğitimi yok edebileceklerini düşündüler. Ama yanıldılar. O baskılar, o yok etme kampanyaları, Köy Enstitülerini insanlarımızın belleğinden silemedi. Köy Enstitüleri, bugün olduğu gibi, yalnız bizim eğitim tarihimizde değil, dünya eğitim tarihinde hep anılacak, uygulanan eğitim ilkelerinden yararlanma yolları araştırılacaktır.

Enstitülerle ilgili araştırmalar yapmak üzere Vakfımıza birçok lisans, doktora öğrencisi başvurmaktadır. Ayrıca araştırmacı yazarlara kaynaklar sağlamaktayız. Yine Köy Enstitüleri ile ilgili belgesel ve uzun metrajlı filmler çekilmektedir. Son olarak, Tarık Akan'ın Yönetmenliğini yaptığı, Vakfımızın bilgi, belge ve fotoğraf desteği sağladığı "Bir Meçhul Öğretmen" filmi ilgiyle izlenmektedir.

Zaman, Köy Enstitülerini kuranları ve savunanları haklı çıkarmıştır. Bundan sonra da haklı çıkaracaktır.

...

Geçtiğimiz günlerde, Başbakan durup dururken, Köy Enstitülerinde "Öğrenci formatlandığını" söyledi. Vakfımız başta olmak üzere konuyla ilgili kişi ve kurum konuyla ilgili düşüncelerini söylediler. Yinelemekte yarar var: Özgür okuma ve özgür tartışmaların yaşandığı Köy Enstitüle-

rinde öğrencilerin "Formatlanması" olası değildir. Enstitüde öğrenciler biat kültürü ile yetiştirilmediler. Aksine dönemin yöneticilerini eleştirebilecek, eleştirilerini de yüzüne karşı söyleyebilecekleri bir eğitim dizgesi içinde yoğruldu.

...

17 Nisanı karşılama planları yaparken, ülkemiz gündemi bir anda 4+4+4 yasa teklifiyle değişti. 4+4+4 yasa teklifi eğitimde bir yol ayrımıdır.

Eğitime taraf olan kurum, kuruluş ve sendikalarca hiç tartışılmadan, konuşulmadan, TBMM gündemine getirilen bu yasa teklifinin, eğitim sistemimizi, daha büyük sorunlara sürükleyeceği açıktır.

Eğitim, yalnız eğitimcileri, velileri ve öğrencileri ilgilendiren bir alan değildir. Eğitim tüm insanlarımızı ve geleceklerini ilgilendiren bir alandır.

Konuyla ilgili kamuoyunda tartışmalar giderek büyümektedir. Şimdiden yok sayılmayacak, görmezden gelinemeyecek kadar büyük ve önemli bir karşı duruş ortaya çıkmıştır. Çocuklarımızın eğitim hakkını engelleyecek, daha çok çocuk işçi, daha çok çocuk gelin anlamına gelen bu yasa teklifi derhal geri çekilmeli ve Türkiye gündeminden düşürülmelidir.

Bu sayımızda, yasa teklifini başından beri yakından izleyen üyemiz Mustafa Gazalcı'nın bir yazısına yer veriyoruz.

17 Nisan Köy Enstitüleri Bayramınızı kutluyoruz. Gelecek sayıda görüşmek dileğiyle...

kevakfi@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Köy Enstitüsü Sistemi / DİZİN

- 09.06.1935 CHP 4.Kurultay
- 11.06.1935 Saffet Arıkan'ın Milli Eğitim Bakanı oluşu.
- 03.08.1935 İ.H.Tonguç'un İlköğretim Genel Müdürlüğüne getirilişi
- 24.12.1935 Tonguç tarafından Saffet Arıkan'a rapor(muhtıra) verililişi. (Bu rapor öğretmenlik ve Köy Enstitüleri için kaynak oluşturur)
- 04.02.1936 İlköğretim ve eğitim meselesi başlıklı öğretmen okulları hakkında Bakan'a verilen yazı.
- 04.02.1936 Köy öğretmenleri ve eğitmenler yetiştirmek üzerine 2 genelge.
- 06.07.1937 İlk eğitmen kursu Mahmutiye'de (Eskişehir) açılır. 15 Kasım'a kadar devam eder.
- 11.06.1937 3238 sayılı Köy Eğitmenleri Yasası kabul edilir (8 madde, konuşan yok).
- 22.06.1937 Eğitim hakkında Bakan S. Arıkan'a verilen rapor. Bu rapor köy öğretmen okulu açılması için kaynak olur.
- 27.08.1937 Köy öğretmen okulu açılacağına dair ilk yazı.
- 25.10.1937 İnönü Başbakanlıktan ayrılır, Celal Bayar Başbakan olur.
- 30.10.1937 Çifteler (Eskişehir) ve Kızılcıullu'da (İzmir) iki köy öğretmen okulu açılır.
- 23.12.1937 Köy eğitmen kursları ve eğitmenler hakkında genelge.
- 08.01.1938 Kadın eğitmen alınacağına dair yazı
- 14.11.1938 Kepirtepe(Trakya) Köy Öğretmen Okulu açılır.
- 28.12.1938 Saffet Arıkan Bakanlıktan ayrılır, Hasan-Ali Yücel Bakan olur.
- Şubat 1939 Tarım Bakanlığı aradan çıkar, eğitmen kursları MEB'e bağlanır.
- 20.03.1939 Eğitim hakkında Bakan Yücel'e rapor verilir.
- 07.07.1939 3704 sayılı Köy Eğitmen Kurslarıyla Köy Öğretmen Okullarının İdaresine Dair Yasa kabul edilir.(İki kişi konuşur, 5 asıl 1 geçici madde)
- 17.04.1940 3303 sayılı Köy Enstitüleri Yasası çıkar. (24 asıl 4 geçici madde) (18 kişi 40 kez konuşur)
- Aralık1939'da taslak esasları Ulus gazetesinde yayımlanır.
- 19 Mart 1940'ta taslak TBMM'ye verilir
- 19.06.1942 4274 sayılı Örgütlenme Yasası kabul edilir. (71 madde)
- 10.01.1942 Taslak Talim Terbiye Kuruluna verilir.
- 02.04.1942 Taslak Bakanlığa verilir.
- 08.04.1942 Taslak TBMM'ye verilir.(37 Kişi 153 konuşma yapar)
- 24.08.1942 İnönü köy enstitüsü sayısının önce 40, sonra 60'a çıkarılmasını, tarımcı da çıkarılmasını önerir.
- 19.10.1942 Yüksek Köy Enstitüsü kurulması için Talim Terbiye Kurulunun(TTK) ilk kararı yayımlanır.
- 04.05.1943 Köy Enstitüleri Öğretim Programı yayımlanır.
- 09.07.1943 Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilatı yapılmasına dair yasa çıkartılır. (21 kişi 47 konuşma yapar)
- 24.07.1943 YKE Yönetmeliğinin son şekli yayımlanır. YKE resmen kurulur.
- 30.11.1943 4274 sayılı yasanın açıklaması (izahname) yayımlanır.
- 17.03.1944 İlköğretim seferberliği için Bakanlar Kurulu kararı 1944 Ortaklar ve Dicle Köy Enstitüsünün açılışı
- 1944 Ortaklar ve Dicle Köy Enstitüsünün açılışı
- 1944/1945 258 bölge okulu açılışı
- 01.01.1945 Köy enstitüleri Dergisi çıkmaya başlıyor. (8 sayı çıkıyor)
- 24.11.1945 İlköğretimle ilgili 10 yıllık plan yayımlanıyor.
- 21.07.1946 Milletvekili seçimleri
- 07.08.1946 Yücel kabineye alınmıyor. Reşat Şemsettin Sırer Milli Eğitim Bakanı oluyor.
- 21.09.1946 İ.H.Tonguç İlköğretim Genel müdürlüğünden alınmıyor.
- 19.02.1947 5012 sayılı yasa(3 madde),(10 kişi 15 kez konuşuyor).
- 23.03.1947 TTK'nın kararıyla köy enstitüleri yönetmeliği değişiyor.
- Mayıs 1947 YKE mezunları toptan askere alınmıyor. Almanların %25'i(22 kişi) çavuş çıkarılıyor.
- 16.06.1947 5082 sayılı yasa.(3 madde),(Konuşan yok)
- 18.06.1947 5217 sayılı yasa(2 asıl bir geçici madde), (konuşan yok)
- 04.09.1947 5129 sayılı yasa(13 asıl 5 geçici madde), (5 kişi 9 kez konuşuyor)
- 10.10.1947 TTK kararıyla köy enstitüleri öğretim programı değiştiriliyor.

- 27.11.1947 Yüksek Köy Enstitüsünün kapatılışı
 23.12.1947 Milli Eğitim Bakanlığı yangını.
 27.01.1948 TTK kararı ile program ve yönetmelik değişiyor.
 17.04.1948 Eğitimci kursu açılmasına son veriliyor.
 10.06.1948 Tahsin Bangaoğlu Bakan oluyor.
 1948 Ernis Köy Enstitüsü açılıyor.
 24.05.1948 5210 sayılı yasa (17 asıl 2 geçici madde), (34 kişi 95 konuşma)
 14.03.1949 5352 sayılı yasa (3 madde, konuşan yok)
 26.12.1949 5479 sayılı yasa (4 madde, 17 kişi 40 kez konuşuyor)
 11.02.1950 5541 sayılı yasa(3 madde, 11 kişi 20 kez konuşuyor)

Ankara Öykü Günleri Onur Konuğu Adnan Binyazar'la birlikte

- 1950/1951 Karma eğitime son veriliyor.(Kızlar Kızılçullu'da toplanıyor)
 16/17.11.1951 TBMM'de köy enstitüleri hakkın da gizli görüşme yapılıyor.
 1952/53 Öğretim yılı Köy Enstitülerinin öğrenim süresi 6 yıla çıkarılır.
 1953/54 Öğretim yılı Köy Enstitüleri programı kaldırıldı. Öğretmen okulları ve Köy Enstitüleri programı kabul edildi.
 27.01.1954 6234 sayılı yasa ile köy enstitüleri kapatıldı. Öğretmen Okulları haline dönüştürüldü. (14 asıl,5 geçici madde, 19 kişi 42 konuşma yapar)

Cumhuriyet Gazetesi Kültür Merkezi'nde Hasan Ali Yücel'e saygı etkinliği Erdal Atıcı, Talip Apaydın

Cumhuriyet Gazetesi Kültür Merkezi'nde Hasan Ali Yücel'e saygı etkinliği sonrası imza etkinliği

İstanbul yüksek ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Mezunları Derneği Ankara şubesinde gerçekleştirilen Halkevleri ve Köy Enstitüleri etkinliği Vakıf Başkanı Erdal Atıcı'nın sunumu

İstanbul yüksek ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Mezunları Derneği Ankara şubesi Başkanı Davut Özdemir ve Vakfımız Başkanı Erdal Atıcı

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ile birlikte Hasan Ali Yücel'e saygı etkinliği düzenledik.

AKP ÖNERİSİ 4+4+4'ÜN SAKINÇALARI

Mustafa GAZALCI

Zorunlu temel eğitim bir ülke yurttaşlarının aldığı ortak, temel bir eğitimidir. Bu eğitim bütün toplum kesimlerinin dayatmasıyla hazırlanmalıdır. Uygulaması insanı ve ülkeyi geliştirmeli, eğitim barışını sağlamalıdır.

4+4+4 yasa önerisi ise yalnızca AKP'nin hazırladığı bir dayatmadır. Cumhuriyetin eğitim anlayışını kökünden değiştirmektedir.

TBMM Milli Eğitim Komisyonu'ndan kavga dövüş geçirilen önerinin sakıncaları şunlardır:

Bilimsel Bütünlük Bozulmaktadır!

1) Öneri "kademeli" görüntüsü adı altında temel eğitimin bilimsel bütünlüğünü bozmaktadır. İlk 4'ten sonra seçmeli dersler ve imam hatiplerin ortaokulları ile bilimsel ve dinsel ikilik başlatılmaktadır. Bu durum Anayasaya (md 42,174), Milli Eğitim Temel Yasasına, Öğretim Birliği'ne aykırı olduğu gibi dünyadaki uygulamalarla da çelişmektedir.

8 Yıllık Kesintisiz Eğitim Yok Ediliyor!

2) Başta 8 Yıllık kesintisiz eğitim olmak üzere, eğitimde kazanılmış hakları göz ardı etmektedir. Çocuklar yalnızca 4 yıl kesintisiz okuyabilmektedir. Bu var olan durumun gerisinde bir uygulamadır. 8 yıllık eğitimle ilk ve ortaöğretimde okullaşma oranının arttığı ortada; bu öneriyle okullaşmanın ne olacağı belli değildir.

Temel Eğitimde Açık Öğretim Yolu Açılıyor!

3) Öneri 8. sınıftan sonra açık öğretim yolunu açmaktadır. Zorunlu temel eğitim okulda yüz yüze olan eğitimidir. Açık öğretim eğitim çağını bir biçimde geçirenlerin ve yetişkinlerin eğitimidir. Bu yönden de öneri hem eğitimdeki niteliği düşürecek hem de dünyada görülmeyen bir uygulama olacaktır.

Çocuk Sömürüsü Artırılıyor!

4) Öneriye göre ikinci 4'ten sonra yani 8. sınıftan sonra eğitimde hem biçimsel bütünlük hem de özdeki bütünlük yitirilmektedir. Temel eğitim anlayışıyla bağdaşmayan çıraklık, Kuran kurslarına gitme, evde oturma, erken işçilik, evlilik ...gibi durumlara yol açılmaktadır.

Çocuğun Toplumsallaşması Önleniyor!

5) Eğitim okulda ve bilimsel bir iklimde yapılan etkinliklerdir. Bu öneri toplumsallaşmayı, birlikte iş yapmayı çocuğu belli bir yaşta çevresinden okuldan koparmaktadır.

Okul Öncesi Eğitim Göz Ardı Ediliyor!

6) Alt yapısı en hazır, çocuk gelişimi için en önemli eğitim aşaması okul öncesi eğitim bu öneride yoktur. Okul öncesi ile ilköğretim birbirine karıştırılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerin ne olacağı belli değildir. İlköğretim öğretmenleri de istediğiniz kadar 1. sınıf programını değiştirin okul öncesi öğretmenliği yeterince yapamaz. Bu uygulamasıyla gerekçesiyle çelişen bir öneridir.

Çok Erken Mesleğe Yönlendiriliyor!

7) Mesleğe yönlendirme 9-10 yaşında olmaktadır. Bu

dünyadaki gelişmelere aykırıdır. Meslek günümüzde çok çeşitlendiği için ortaöğretim düzeyinde bile değil yüksek öğretimde verilmektedir. İlk dörtten sonra seçmeli dersler adı altında çocukların yönlendirilmesinin Milli Eğitim Bakanı Sayın Ömer Dinçer'in "esnekleşme ve demokratikleşmeyle" ilgisi yoktur. Çocukları erken mesleğe yönlendirmek ileride giderilmesi güç sakıncalar doğurur.

Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesine Aykırı!

8) Söz konusu çocuk olduğu halde bu öneride çocuğa bilinçli seçim hakkı verilmemektedir. 4. sınıfta çocuğun karar vermesi için erkendir. Bu çocuğun iradesinin dışlanmasıdır. Bu durum Türkiye'nin 1995'te imzaladığı Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ve ILO sözleşmelerine aykırıdır. Çocuk kendi kararını verecek yaşta kendisiyle ilgili seçimini yapmalıdır.

Eğitim Hakkı, Kamusal Niteliği Çiğneniyor!

9) Bu öneriyle en temel haklardan olan "eğitim hakkı" ve eğitimin "kamusal" bir görev olduğu göz ardı ediliyor. Sözde 12 yıllık bir zorunlu eğitim öngörülüyor ama devlet özellikle 8. sınıftan sonra çocuğa okuldan koparma yolu açılmaktadır. Devletin en temel görevlerinden olan eğitim niteliği tartışmalı kimi çevrelere bırakılmaktadır.

Daha Az Öğretmen İşe Yerleştiriliyor!

9) İkinci dörtten sonra çocukların bir bölümü açık öğretime ayrılmayıp okulda tutulsaydı daha çok öğretmen iş bulabilecekti. Önerinin hazırlığında öğretmen, öğretmen örgütleri dışlandı gibi uygulamasında da öğretmenler mağdur olmaktadır.

Torba Yasası Niteliği Var!

10) Bu yasa önerisi zorunlu temel eğitimin dışında, ihale yasası, üniversitelerin adlarının değiştirilmesi, kat sayının sıfırlanması gibi durumları da düzenlediği için bir torba yasası mantığıyla hazırlanmıştır.

Eğitim Dinselleştiriliyor, Siyasallaştırılıyor!

11) Eğitimin daha nitelikli duruma getirilmekten çok dinsel kaygılarla bu öneri hazırlanmıştır. Sayın Başbakanın "Dindar gençlik yetiştireceğiz" demesinden sonra İmam Hatip Dernekleri yöneticilerinin açıklamaları, hiçbiri eğitimci olmayan 5 AKP Grup Başkanvekilinin bu öneriyi çala kalem hazırlaması bunun belirtisidir.

Eğitim ve Ülke Barışını Bozuyor!

12) Zorunlu temel eğitim bir ülkenin yurttaşlarının bilimsel bir bütünlük içinde verdiği parasız bir eğitimidir. Bu öneride pozitif bir bütünlük yoktur. Birbiriyle çatışan kuşaklar yetişir. Yeni sınavlara yol açar sistem dersane sayısını artırır. Tartışmalar bitmez.

Eğer bu öneri yasalaşırsa çocuklarımızı, ülkemizin geleceği karartılacaktır. Bu keskin dönüşü izin verilmemelidir. Öneri geri çekilmelidir.

Vakfımızdan Haberler

- 26 Şubat 2012 tarihinde Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve Köy Enstitüsü yazar şair Talip Apaydın, Cumhuriyet Gazetesi Ankara bürosunda “Türk Aydınlanması’nın Öncü İsmi: Hasan Ali Yücel” konulu bir etkinlikte konuştular... Etkinlik sonrası Apaydın ve Atıcı kitaplarını imzaladılar...
- 26 Ocak 2012’de Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, İstanbul yüksek ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Mezunları Derneği Ankara şubesinde bir söyleşi gerçekleştirdi. Söyleşinin konusu: “Cumhuriyet devrimlerinin önemli değerlerinden Halkevleri’nin kuruluşunun 80. yıldönümünde, Halkevleri’nin ve Köy Enstitüleri’nin yaşadığı süreç ve yarattığı toplumsal fayda” idi. Dernek Başkanı Davut Özdemir’in açılış konuşmasıyla başlayan etkinlikten sonra, konuya ilgi duyanlar ilginç katkılar sundular...
- Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ile birlikte Hasan Ali Yücel’e saygı etkinliği düzenledik. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Hasan Ali Yücel Salonunda kalabalık bir öğretmen ve öğrenci topluluğu tarafından izlenen etkinliğin açılış konuşmalarını Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanı Gönül Akçamete ve A.Ü. Rektörü Cemal Taluğ yaptı. Açılış konuşmalarından sonra Mustafa Aydoğan’ın yönettiği bir açıkoturum yapıldı. Açıkoturumun konuşmacıları: Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak (Köy Enstitülerinden günümüze öğrenci odaklı eğitim), Prof. Dr. Cahit Kavcar (Hasan Ali Yücel’in edebiyat ve kültür boyutu), Prof. Dr. Rıfat Misir (Köy Enstitülerinden günümüze çevre eğitimi), Öğretim Görevlisi Zekeriya Kaya (Rauf İnan gözüyle Hasan Ali Yücel)
- Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, Köy Enstitüsü öğretmenlerimizle yaptığı söyleşileri sürdürüyor. Öğretmenimizle yaptığı yeni kitabımızı okuyucularımıza ulaştırmaya çalışıyoruz. (Anadolu’da Aydınlanma Ateşini Yakanlar 3) Böylelikle tarihe dipnot düşmeye devam ediyoruz. Bir olumsuzluk olmazsa yeni kitabımızı Nisan ya da Mayıs ayı içinde okuyucuya ulaştırmayı planlıyoruz...
- 15 Nisan 2012 Pazar günü, Saat 19.00’da Geleneksel Köy Enstitüleri dayanışma yemeği düzenliyoruz. Geçen sayılardan birinde de söz ettiğimiz gibi vakıf ve derneklerin ayakta kalabilmesi için bu tür organizasyonlara gereksinimi var. O nedenle, Köy Enstitüleri ile ilgili çalışmalarımızı daha iyi yapabilmek, çağdaş eğitimin kurulması yolunda çalışmalarımızı bağımsız olarak sürdürebilmek için tüm üyelerimizi, gönül dostlarımızı 15 Nisan 2012 Pazar günü Saat: 19.00’da aramızda görmek istiyoruz. Bu birlikte çoğalabilmek, kol kol girip mücadele bayrağını daha da yükseltebilmek için temel zorunluluktur. Davetiyelerimizi Vakfımızdan edinebilirsiniz...
- Yönetim Kurulumuz “2012 Eğitim Emek Ödülü”nün Vakıf eski başkanlarımızdan İlhan Alkan’a verilmesini kararlaştırdı. Alkan’a ödülü 15 Nisan 2012 Geleneksel Köy Enstitüleri yemeğinde verilecek...
- Bültenimizde de şiirlerine yer verdiğimiz Köy Enstitüsü Ozan Nebi Dadaloğlu’nu yitirdik. Şiirleri ve mücadelesiyle hep belleğimizde yaşayacak...
- Köy Enstitüsü öğretmenimiz Seyfi Yenilmez, kitaplığını vakfımıza bağışladı. Seyfi Yenilmez öğretmenimiz onları en güzel biçimde koruyacağımıza ve araştırmacılara sunacağımızdan emin olduğunu belirtti. Kitaplar arasında Köy Enstitüleri ve eğitimle ilgili çok önemli kaynakları var. Vakıf kitaplığına kaydederek araştırmacıların hizmetine sunacağız. Kendisine bir kez daha teşekkür ediyoruz.
- 23 Mart 2012 – 1 Nisan 2012 arasında yapılacak Ankara Kitap Fuarına katılıyoruz. Etkinlik ve imza günleri düzenliyoruz...
- Vakfımız, Mustafa Aydoğan’ın “Gazetelerimizde Köy Enstitüleri 1987 – 2011” adlı kitabını yayına hazırlamaktadır.
- Üyemiz Yazar Adnan Binyazar, 12. Ankara Öykü Günlerinin Onur konuydu. Yapılan etkinliğe Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve vakıf üyelerimiz katılarak Binyazar’ın mutluluğuna ortak oldular...
- Gönüldaşımız emekli öğretmen Ahmet İhsan Güzel’i yitirdik. Ürkmez’de toprağa verilen Güzel öğretmenimiz ışıklar içinde yatsın...

Bize Gelen Kitaplar

1. Seyfi Yenilmez’den gelen Muhtelif Eğitim ve Köy Enstitüleriyle ilgili kitaplar.
2. “Türkçe Eğitimi Çalıştayı-Prof. Dr. Cahit Kavcar” Yay Haz: Prof. Dr. Sedat Sever, Münevver Oğan, Murtaza Aykaç, Suna Canlı, Şuheda Önal
3. “Neden Köy Enstitüleri” Cihandar Arıkan
4. “Değirmen”, “Sevdadan Aşka” Prof. Dr. Poyraz Ülger
5. “Benim Köy Enstitüsü Öğretmenlerim - Onların Hikâyesi” Gülten Başol
6. “Meclis’te Demokrasi Savaşımı”, “Uçurumun Kenarındaki Türkiye” Necati Cebe (50’şer adet)
7. “Mahmut Makal’a Armağan” (YKKED Yayınları) Yay Haz: Prof. Dr. Kemal Kocabaş,

Yitirdiklerimiz

1. **Nail Gülcan** (1924–23.02.2012), Hasanoğlan Köy Enstitüsü Sağlık Kolu 1947 mezunu
2. **Kemal Güngör** (29.12.2011), Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü mezunu
3. **Mesut Ayken** (26 Şubat 2012), Hasanoğlan Köy Enstitüsü ve Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü mezunu
4. **Siddik Karakoyun** (Mart 2011)Sivas Yıldızeli-Pamukpınar Köy enstitüsü 1946 mezunu
5. **Nebi Dadaloğlu** (18.02.2012), Pazarören Köy Enstitüsü mezunu, Eğitimiçi, yayıncı, şair.
6. **Arif Baş** (09.02.2012), Pazarören Köy Enstitüsü 1944 mezunu, Eğitimiçi ve yazar.

Neler Okuyalım

Necati Cebe'den İki Yapıt: "Meclis'te Demokrasi Savaşımı" Ve "Uçurumun Kenarındaki Türkiye" (*)

Erdal ATICI / erdalatici@gmail.com

Kimi genç öğretmen meslektaşımız, ülke sorunlarına gözlerini kapatıp duyarsız kalırken, Köy Enstitülü öğretmenlerimizin çoğu, ilerlemiş yaşlarına karşın hâlâ konuşmaya, yazmaya ve aydınlatmaya devam ediyor. Köy Enstitülerinin kapatılmasının bir nedeni de bu değil mi?

Onların bu çabalarını gördükçe, biz de kendimizde çalışmak ve üretmek için daha fazla güç buluyoruz. Daha doğrusu; onların bu büyük mücadelesinin aydınlığında yolumuzu daha iyi buluyoruz.

Geçtiğimiz günlerde, Balıkesir / Savaştepe Köy Enstitüsü mezunu Necati Cebe'nin iki yapıtı birden yayımlandı. (Şubat 2012) Cebe öğretmenimiz; 1928 Balıkesir doğumlu. Savaştepe'den mezun olduktan sonra üç yıl aynı okulda matematik öğretmenliği yapıyor. Sonra köy öğretmenliği, arkasından askerlik ve Gazi Eğitim Pedagoji bölümünden mezuniyet, İlköğretmen okullarında öğretmenlik, 1961'de AID bursu kazanarak ABD'de Florida Üniversitesinde lisans ve doktora diplomalara...

Cebe öğretmenimiz yurda döndükten sonra, öğretmen örgütlenmesi içindeki yerini alır, TÖS MYK Üyeliğine seçilir. Bu arada Hacettepe Üniversitesinde öğretim görevlisi olur. TÖS'ün Devrimci Eğitim Şurası davasından yargılanır, Başkan Fakir Baykurt'la birlikte ceza alır. 12 Mart'tan sonra üniversitedeki işine son verilir. Cezası kesinleşir ve Ulucanlar Cezaevinde yatar. Darbeden sonra uslanmaz(!) bu kez de TÖB DER'in kurucuları arasında yer alır.

1973 ve 1977 Seçimlerinde Balıkesir'den Milletvekili seçilir. 12 Eylül'le birlikte milletvekilliği sona erer. Tutuklanır ve bir ay sonra serbest bırakılır. 1987'de İzmir – Konak meydanında tutuklu ve hükümlü yakınlarınınca düzenlenen oturma eylemine katıldığından dolayı 3 ay hapis cezasına çarptırılır ve yatar.

Yaşamı başarılarla dolu olan Cebe öğretmenimiz aynı zamanda bir mücadele insanıdır. Bu mücadeleyi şimdilerde yazarak sürdürüyor. İki yapıtı elime geçtikten sonra telefonla görüşüp kendisine teşekkür ettim. Yapıtlar üretmeyi sürdürmesini diledim. Anladığım kadarıyla yazmayı sürdürüyor...

"MECLİS'TE DEMOKRASİ SAVAŞIMI"

Yapıtlardan ilki; "Meclis'te Demokrasi savaşımı" Önsözünde şöyle diyor Necati Cebe Öğretmenimiz:

"1973 ve 1977 seçimlerinde Balıkesir'den milletvekili seçildim. O dönemde şimdi olduğu gibi, parti genel başkanları değil, partili delegeler, önseçimde oylarıyla belirliyorlardı milletvekili olacakları. Milletvekili seçilmemde çoğu Savaştepe Köy Enstitüsü çıkışlı TÖS geleneğinden gelen TÖB DER'li öğretmen arkadaşlarımın payı büyüktür... Milletvekilliğim döneminde ve sonrasında verdiğim mücadelelerin unutulmaması, o acılı günlerin toplumumuzun belleğinde az da olsa iz bırakması için yaşadıklarımı bu kitapta topladım."

Necati Cebe Öğretmenimiz "Meclis'te Demokrasi savaşımı"nın ilk bölümünde TBMM'de yaptığı konuşmalara, soru ve araştırma önergelerine yer vermiş. İkinci bölümünde: Bütçe Karma Komisyonunda yaptığı konuşmalara, üçüncü bölümde ise; 12 Eylül sonrası cezaevlerinde yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve genel af konusundaki çalışmalarına yer vermiş...

"UÇURUMUN KENARINDAKİ TÜRKİYE"

Cebe'nin ikinci yapıtının adı: "Uçurumun Kenarındaki Türkiye" Kitabın konusu, son dönem ülkemizde yaşanan siyasal olaylar...

Cebe öğretmenimizin, "Gençlik yıllarında olduğu gibi, ülkemizde ve dünyada yaşanan olayları ilerlemiş yaşına karşın yakından izlediğini" yapıtı okurken daha iyi anlıyoruz. "Yazdıklarım, içinde bulunduğumuz döneme az da olsa ışık tutabilir düşüncesiyle bu kitapta toplamaya karar verdim. Yazdıklarım, Cumhuriyete ve demokrasiye yürekten bağlı bir emekli öğretmenin halkımızın dikkatini yakın tehlikeye çekmeyi amaçlayan çığlıklarıdır." diye belirtiyor Cebe öğretmenimiz...

Son derece yalın bir dille yazılmış, ilgiyle okunacak iki yapıt. Eline, yüreğine sağlık Necati Cebe öğretmenim, daha nice yıllara ve yapıtlara...

Her iki kitap da Vakfımızdan küçük bir bağış karşılığında edinelebilir...

(*) Meclis'te Demokrasi savaşımı, Necati Cebe, Ankara Şubat 2012, Payda Yayıncılık, 215 Sayfa

(*) Uçurumun Kenarındaki Türkiye, Necati Cebe, Ankara Şubat 2012, Payda Yayıncılık, 157 Sayfa Her iki kitap da Vakfımız başta bulunanlara armağan olarak verilecektir...

Neler Okuyalım

Aydınlanma Yolları: Zehra İpşiroğlu, Cumhuriyet Kitapları

Mustafa AYDOĞAN

Sayın İpşiroğlu Türkan Saylan için belgesel bir film yapmaktadır. Bu belgeselde ÇYDD'den burs alan Kardelenlerin öykülerine de yer vermek ister. Van ve çevresinde öğrenim görmekte olanlarla, bazılarının evlerine de giderek aileleriyle de söyleşir. Öğrenimlerini bitirmiş, meslek edinmiş az sayıda Kardelenlerle konuşur. Kitap işte bu söyleşilerden oluşmaktadır.

Konuşulan Kardelenlerin asıl adları kullanılmaz. Ses kayıt cihazı da kullanılmaz konuşmalar sırasında. Bu iki halde de kızların okullarından alınacağı korkusu vardır. Böyle bir sonuca varılmasında aracı olunması istenmez.

Kitap bitince daha çok olumsuzluklarla bunalıyoruz. Işık çok az gibi.

1-Kızlarının okuması için anneleri direniyor. Kendilerinin çektiklerini kızlarının da çekmelerini istemiyorlar. “Yedi kızım var, yedisini de okutacağım” diyen anneler var ama kötü muamele görenler, kaderlerine razı olup susanlar daha çok.

2-Kardelenlerin hemen hepsi çok kardeşli. “10-15 kardeşim var” diyorlar. Genelde kendileri tek okuyabilen. Sayın başbakanımız “en az 3 çocuk” yerine “en çok 3 çocuk” diyebilseydi.

3-Baba, erkek kardeş, çevre baskısı çok etkili. Kardelen olamayanların bu baskılar nedeniyle okuyamadıkları anlaşılıyor. Okumuş erkek kardeş varsa onlar kız kardeşlerine sahip çıkıyor.

4-Çoğu avukat olmak istiyor. Haksızlıklarla o yolla savaşmak istiyorlar.

5-Öğrenimleri bitince iş bulamama endişeleri yaygın. Torpil olmadan iş bulmak zor diyorlar.

6-Öğretmen olan bir Kardelen “Köylere çok şey öğretmem gerekiyor. Oturmasını, kalkmasını, çatal kaşık kullanmasını bilmiyorlar, tuvalet alışkanlıkları bile yok” diyor. Demek bunların 1940'larda, Cumhuriyetin 17.yılında, köy enstitülerine gelen çocuklardan çok farkları yok. 1950'de Mahmut Makal'ın “Bizim Köy” kitabı çıktığında kıyamet kopmuştu Cumhuriyet köylere bir şey getirmemiş diye. 89 yıl sonra Cumhuriyetin Doğu ve Güneydoğu Bölgelerindeki köylere getirdikleriyle övünebiliyor muyuz?

Umudumuzu yitirmek olmaz ama okurken bazen kara kara düşünmek zorunda kalıyoruz. En iyisi sizin de okumanız.

Köy Enstitüleri aydınlanmanın köye kadar taşınması hamlesiydi. Evet, bugün Köy Enstitülerini kurmuş bir toplum olmanın övüncü ile onları koruyamayıp, demokrasi adına imam hatiplere feda etmiş olmanın utancını bir arada yaşıyoruz.

Ali Sirmen

Eğitim alanında dünyanın en iddialı projelerinden biriydi Köy Enstitüleri.

Nuray Çakmakçı

**BÜLTENİMİZ
CAN MATEMATİK YAYINLARI
TARAFINDAN
ÜCRETSİZ BASILMIŞTIR,
KATKILARINDAN DOLAYI
SAYIN ŞAHİN GÜNER TAHAN'A
TEŞEKKÜR EDERİZ.**

Bağışlarınız için;

Posta Çeki No:

524699

Ziraat Bankası Kızılay Şubesi:

IBAN:

TR420001000685390292475003

Şiir Köşesi

Berold Brecht (Türkçe söyleyen Can Yücel)

ÖNSÖZ

Şimdi sizlere anlatacağım,
Bir yolculuğun öyküsü.
İçinde bir sömüren var, iki de sömürülen kişi.
İyi gözleyin bu insanların tutumlarını!
Yabancı gelmeseydi de yadırgamaya bakın!
Böyle alışılmış diye yormayın iyiye!
Kural böyle diye kurulup oturmayın!
En yalınkat, en hurda olaylara değin
Gözaltında tutun her şeyi!
Düşünün ille de böyle mi olmalı diye!
Hele sıradan bir şeyse gördüğünüz
Büsbütün üstüne varın!
Bı şey oldum-bittim böyle mi olmuş,
Öyle diye olağan saymayın onu!
Bu zamanda olağan şey mi olurmuş,
Bu düzenbaz düzeni, bu hesaplı çapul,
Bu ana-baba gününde!
İnsanlar insanlıktan çıkmış, üstüne kondurulmasın bi de
Böyle gelmiş bu, böyle gider diye!

Anılardan Şiirler / Nebi Dadaloğlu

*“Tonguç Baba, nasıl etsek
Şöyle bir doğruluversek
Coni'nin gemini çeksek
Bak o zaman bayramlara”*

Nebi Dadaloğlu
Kayseri-Pınarbaşı-Pazarören
Dadaluşağı Köyü'nden
Avşar ozanı
Yücel'in, Tonguç'un yolunda
Köy Enstitülü bir öğretmen

1970'lerde kurşunlanan oğlu Ozan'ın
Acısıyla yaşayan
1982'de Cumhuriyet Gazetesi'nde
Güle/Durmuş Zaman'la beni yüreklendiren

“Gardaşlarım”la, “Gıllı Çarık”la
“Hoşçakalın Gardaşlarım” diyerek
17 Şubat 2012'de sonsuzluğa giden.

HasanAkarsu
17 Şubat–17Mart 2012

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayının Adı	Köy Enstitüleri
Yayının Türü	Yaygın Süreli Yayın
Yayın Şekli	2 Aylık - Türkçe
Yayın Sahibi	Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	ALİ KINACI
Yayın İdare Adresi	Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
E-Mail	kevakfi@gmail.com
Basım Yeri	Can Matematik Yayınları
	İvoksan 21. Cadde 524. Sokak No: 30 Yenimahalle / Ankara
	Tel: 0312 395 06 70 • canmatematik@gmail.com